

सामाजिक न्याय विभागामार्फत देण्यात येणाऱ्या विविध पुरस्कारांसाठी पुरस्कारार्थी व संस्थांची अंतिम निवड करण्यासाठी मा.मंत्री (सामाजिक न्याय व वि.स.) यांचे अध्यक्षतेखाली राज्यस्तरीय समिती गठीत करणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन
सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग
शासन निर्णय क्रमांक : पुरस्कार-२०१७/प्र. क्र. २१/विधयो
मंत्रालय, विस्तार भवन, मुंबई-४०० ०३२.
दिनांक:- ०३ मार्च, २०१७

वाचा :- सा.प्र.वि., शासन परिपत्रक क्र. संकीर्ण १८१६/प्र.क्र.६७/१८-अ, दि. २३ नोव्हेंबर, २०१६

प्रस्तावना :-

अनुसूचित जाती, विमुक्त जाती, भटक्या जमाती, अपंग, व्यसनमुक्ती कार्य व सामाजिक समता या क्षेत्रामध्ये कार्य करणाऱ्या व्यक्ती व संस्था यांना सामाजिक काम करण्यासाठी प्रोत्साहन मिळावे, तसेच त्यांच्या कार्याचा गौरव होऊन भविष्यामध्ये त्यामधून अनेकांनी प्रेरणा घ्यावी, म्हणून सामाजिक न्याय विभागामार्फत विविध पुरस्कार देऊन गौरविण्यात येते. या विविध पुरस्कारांसाठी पुरस्कारार्थी व संस्थांची अंतिम निवड करण्यासाठी विविध निवड समित्या अस्तित्वात आहेत. तथापि, परितोषिक मंजूरी व वितरणासंबंधी सामान्य प्रशासन विभागाच्या दि. २३ नोव्हेंबर, २०१६ च्या परिपत्रकात अशा सूचना दिल्या आहेत की, सर्व विभागांनी परितोषिकासाठी प्राप्त झालेल्या शिफारशींचा विचार करण्यासाठी विभाग स्तरावर/मंत्रालयीन स्तरावर एकच निवड समिती गठीत करावी. त्यानुसार सामाजिक न्याय विभागामार्फत देण्यात येणाऱ्या विविध पुरस्कारांसाठी पुरस्कारार्थी व संस्थांची अंतिम निवड करण्यासाठी यापूर्वीच्या सामाजिक न्याय विभागातील सर्व पुरस्कार समित्या अधिक्रमित करून विविध पुरस्कारांसाठी एकच राज्यस्तरीय समिती गठीत करण्याची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

सामान्य प्रशासन विभागाच्या दि. २३ नोव्हेंबर, २०१६ च्या परिपत्रकानुसार, पारितोषिक मंजूरी व वितरणासंबंधीची कार्यपद्धती अनुसरण्याबाबत सुचित केल्यानुसार तसेच विविध पुरस्कारांचे आयोजन विहित वेळेत होण्याच्या अनुषंगाने मा.मंत्री, महोदय, सामाजिक न्याय विभाग यांचे अध्यक्षतेखाली दिनांक ६ फेब्रुवारी, २०१७ रोजी दुपारी ३.०० वा. आढावा बैठक घेण्यात आली.

सदर बैठकीत घेतलेल्या निर्णयानुसार, सामाजिक न्याय विभागातील विविध पुरस्कार समित्या याद्वारे अधिक्रमित करण्यात येऊन, सामाजिक न्याय विभागामार्फत देण्यात येणाऱ्या विविध पुरस्कारांसाठी पुरस्कारार्थी व संस्थांची अंतिम निवड करण्यासाठी पुढीलप्रमाणे राज्यस्तरीय समिती गठीत करण्यात येत आहे.

क्र.	पदाधिकारी	
१	मा.मंत्री, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई	अध्यक्ष
२	मा.मंत्री, वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई	सदस्य
३	मा.राज्यमंत्री, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई	सदस्य
४	मा.सचिव, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२	सदस्य
५	मा.आयुक्त, समाज कल्याण, म.रा. पुणे	सदस्य
६	मा.महासंचालक, डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर संशोधन व प्रशिक्षण संस्था, (बार्टी), पुणे	सदस्य
७	सह सचिव/उपसचिव, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई	सदस्य सचिव

२. उपरोक्त निवड समितीने तपासणी समितीकडून प्राप्त झालेल्या प्रस्तावातून, पारितोषिकासाठी व्यक्ती व संस्था यांची अंतिम निवड करावी. पारितोषिकांसाठी विचार केलेल्या व्यक्ती/संस्था यांच्यामधून निवड करताना निवड करण्याच्या/ निवड न करण्याच्या कारणांची इतिवृत्तात विनिर्दिष्टपणे तसेच स्वतंत्रपणे नोंद करणे आवश्यक असेल.

पारितोषिकांसाठी निवड समितीने शिफारस केलेल्या व्यक्ती/संस्था यांचे प्रस्ताव मा. मंत्री (सा.न्या. व वि.स.) महोदयांमार्फत मा. मुख्यमंत्री महोदयांच्या मान्यतेसाठी सादर करण्यात येतील.

३. यास्तव, राज्य स्तरीय समितीकडे प्रस्ताव अंतिम मान्यतेसाठी सादर करण्यापूर्वी प्राप्त प्रस्तावांची तपासणी करण्यासाठी पुढीलप्रमाणे **तपासणी समिती** गठीत करण्यात येत आहे.

अ.क्र	पदसिद्ध व्यक्ती	पदनाम
१.	सहसचिव/उपसचिव, सामाजिक न्याय विभाग	अध्यक्ष
२.	उप आयुक्त (नाहसं), समाज कल्याण आयुक्तालय, पुणे	सदस्य
३.	कक्ष अधिकारी, (संबंधित)	सदस्य
४.	सहा.आयुक्त(व्य.मु.का.), समाज कल्याण आयुक्तालय, पुणे	सदस्य
५.	सहा.आयुक्त (सहकार)/(नाहसं), समाज कल्याण आयुक्तालय, पुणे	सदस्य सचिव

उपरोक्त तपासणी समिती प्राप्त प्रस्तावांची छाननी/तपासणी करून सदर प्रस्ताव राज्य स्तरीय समितीकडे स्वयंस्पष्ट शिफारशीसह मान्यतेसाठी सादर करील.

४. सदर पुरस्कार प्रदान करण्याच्या अनुषंगाने पुढीलप्रमाणे कार्यपद्धती अवलंबण्यात यावी:-

अ) अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती, विमुक्त जाती व भटक्या जमाती आणि इतर मागासवर्गीय प्रवर्ग या जातीच्या आर्थिक, सामाजिक व शैक्षणिक क्षेत्रात तळतळीने काम करणाऱ्या व्यक्तींच्या कामाची नोंद घ्यावी व इतरांना त्यापासून प्रेरणा मिळावी जेणेकरून या समाजाच्या विकासासाठी समाज सेवक, कलावंत व साहित्यिक सरसावून पुढे यावेत.

ब) या योजनेनुसार अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती, विमुक्त जाती व भटक्या जमाती आणि इतर या जातीच्या आर्थिक, सामाजिक व शैक्षणिकदृष्ट्या विकास तसेच या जाती- जमातीसाठी ज्या व्यक्तींनी तळमळीने कार्य केले आहे, अशा सामाजिक क्षेत्रात काम करणाऱ्या व्यक्ती असाव्यात.

क) या योजनेनुसार अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती, विमुक्त जाती व भटक्या जमाती आणि इतर मागासवर्गीय प्रवर्ग या जातीच्या आर्थिक, सामाजिक व शैक्षणिकदृष्ट्या विकास तसेच या जाती- जमातीसाठी ज्या व्यक्तींनी तळमळीने कार्य केले आहे. अशा झटणारे कलावंत, साहित्यिक व समाजसेवक असावेत.

ड) समाज कल्याण, कला व साहित्यिक क्षेत्रात कमीत कमी पंधरा वर्षे कार्य केलेले असावे.

ई) पुरुषाचे वय ५० वर्षे अथवा त्यापेक्षा जास्त व स्त्रियांचे वय ४५ वर्षे अथवा त्यापेक्षा जास्त असावे.

फ) कोणत्याही व्यक्तीस एकापेक्षा अधिक वेळा पुरस्कारासाठी पात्र समजण्यात येणार नाही.

५. पुरस्कार मिळण्यासाठी पात्रता व्यक्तिगत मौलिक कार्यावरून ठरविण्यात येईल. समाजातील त्यांच्या पदाचा याबाबतीत विचार करण्यात येणार नाही. वरील क्षेत्रात कमीतकमी १५ वर्षे वैयक्तिक अभिजात कार्य करणाऱ्या व्यक्ती पुरस्कारासाठी पात्र ठरतील.

६. सहाय्यक आयुक्त, समाज कल्याण यांनी त्यांचे जिल्ह्यातील अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती, विमुक्त जाती व भटक्या जमाती आणि इतर ज्यांनी विकासाचे मौलिक कार्य केले आहे, असे समाजसेवक, कलावंत व साहित्यिक यांचे विहित नमुन्यात अर्ज समितीसमोर सादर करतील.

सदर अर्ज समितीसमोर सादर करताना शिफारस करणाऱ्या अधिकाऱ्यांनी त्यांच्या शिफारशीसह पुढील कागदपत्र सादर करावेत.

- I. शिफारस केलेले व्यक्तीचे संपूर्ण जीवनचरित्र.
 - II. पोलिस यंत्रणेने प्रमाणित केलेले विना दुराचार प्रमाणपत्र (चारित्र्य प्रमाणपत्र)
 - III. गैरवर्तनासंबंधी खटला किंवा शिक्षा झाली नसल्याचे प्रमाणपत्र तसेच सार्वजनिक संपत्तीचा अपहार केला नसल्याचे प्रमाणपत्र.
 - IV. व्यक्तीने संपादित केलेले यश किंवा उत्कृष्ट कार्य
 - V. शिफारस करण्यात येणाऱ्या व्यक्तीने समाजसेवा, कला व साहित्य या क्षेत्रात केलेल्या कामासंबंधी पुरावा तथा तत्संबंधी आवश्यक कागदपत्रे तसेच त्यांच्या कार्याची वृत्तपत्रात प्रसिध्द झालेली कात्रणे इ.
 - VI. पासपोर्ट आकाराचे व्यक्तीचे छायाचित्र (तीन प्रती)
७. अनेक वेळा ज्येष्ठ सामाजिक कार्यकर्ते अथवा सामाजिक क्षेत्रात उत्तुंग कार्य करणाऱ्या संस्था या प्रस्ताव सादर करीत नाहीत. परंतु त्यांचे कार्य पाहून पुरस्कार निवड समिती संबंधित व्यक्तींचा अथवा संस्थेचा प्रस्ताव प्राप्त नसतानाही अपवादात्मक परिस्थितीत पुरस्कार जाहीर करू शकेल. यामध्ये पुरस्कारार्थीचे वय शिथिल करण्याचे व राज्यस्तरीय तपासणी समितीकडून शिफारस प्राप्त न झालेल्या व्यक्ती / संस्थेस पुरस्कार देण्याचा अंतिम अधिकार राज्यस्तरीय समितीस राहिल. तसेच अपवादात्मक परिस्थितीत प्रकरणातील अट शिथिल करण्याचे अधिकार राज्यस्तरीय समितीस असतील. तथापि, सदर प्रस्ताव मा.मुख्यमंत्री यांच्या मान्यतेसाठी सादर करताना संबंधित व्यक्ती/ संस्था यांच्या बाबतीत पोलिस यंत्रणेने प्रमाणित केलेले विना दुराचार प्रमाणपत्र (चारित्र्य प्रमाणपत्र) सादर करणे आवश्यक राहिल. सदरचे प्रमाणपत्र सादर करण्याची जबाबदारी परिच्छेद क्र. ३ मधील तपासणी समितीच्या सदस्य सचिवांची राहिल.
८. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक क्र.२०१७०३०४१८०९४२५०२२ असा आहे. हा आदेश डिजिटल स्वाक्षरीने करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने.

(भा. र. गावित)
सह सचिव, महाराष्ट्र शासन

प्रत -

- १) मा. राज्यपाल यांचे सचिव, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई
- २) मा. मुख्यमंत्री यांचे विशेष कार्य अधिकारी, मंत्रालय, मुंबई
- ३) मा. मंत्री, सामाजिक न्याय यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई
- ४) मा. राज्यमंत्री, सामाजिक न्याय यांचे खाजगी सचिव, मंत्रालय, मुंबई
- ५) मा. मुख्य सचिव, महाराष्ट्र राज्य, मंत्रालय, मुंबई
- ६) अपर मुख्य सचिव/प्रधान सचिव/सचिव, मंत्रालयीन विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- ७) आयुक्त, समाजकल्याण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे
- ८) महालेखापाल, महाराष्ट्र १/२ (लेखा व अनुज्ञेय/लेखापरिक्षा) महाराष्ट्र राज्य, मुंबई/ नागपूर
- ९) निवासी लेखा परिक्षा अधिकारी, मुंबई.
- १०) सर्व विभागीय आयुक्त, विभागीय आयुक्त कार्यालय.
- ११) सर्व जिल्हाधिकारी, जिल्हाधिकारी कार्यालय.

- १२) सर्व जिल्हा कोषागार अधिकारी..
- १३) सर्व प्रादेशिक उपायुक्त,समाजकल्याण विभाग.
- १४) सर्व सहायक आयुक्त,समाजकल्याण विभाग
- १५) सर्व संबंधित व्यक्ती / संस्था.
- १६) निवडनस्ती (विधयो).